

YTTRANDE

2017-02-10

Dnr 102-2016/5861

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
103 33 Stockholm

Kameraövervakningslagen och möjligheterna att använda drönare för berättigade ändamål

Regeringskansliets dnr Ju2016/09129/L6

Lantmäteriet tillstyrker förslaget om att kameraövervakning med hjälp av drönare ska undantas från kameraövervakningslagens tillämpningsområde. Lantmäteriet delar uppfattningen att enskildas integritetsintresse gott och väl kan tillgodoses genom tillämpningen av PUL, den däri ingående missbruksregeln, samt annan, främst straffrättslig, integritetsskyddande lagstiftning.

Lantmäteriet avstyrker däremot förslaget till den delen att undantaget endast ska gälla för andra än myndigheter.

Ökade informationsinsatser kommer att krävas

Lantmäteriet bedömer att alla aktörer, som kommer att använda drönare för olika kommersiella eller icke-kommersiella ändamål, inte har särskilt goda kunskaper om vare sig innehållet i PUL eller vikten av att upprätthålla en hög integritetsnivå. Ett problem för de privata aktörerna kan exempelvis bli att förstå gränsdragningen mellan att tillämpa den s.k. missbruksregeln och att tillämpa PUL i sin helhet. Datainspektionen kommer därför att här ha en mycket viktig roll i att sprida kunskap om PUL och dess betydelse för drönanvändning så att det faktiska antalet integritetskränkande fall inte ökar.

Enligt lagen (2016:319) om skydd för geografisk information med tillhörande förordning är Lantmäteriet en tillståndsgivande myndighet avseende spridning av landgeografisk information. Från det att myndigheten fick rollen som tillståndsgivare den 1 maj 2016 har antalet tillståndsansökningar varit ca 100 st per månad, varav ca 90 % berörde drönare. Efter att Högsta förvaltningsdomstolen den 21 oktober 2016 slog fast att kameraförsedda

drönare omfattas av kameraövervakningslagens tillämpningsområde sjönk antalet ansökningar till Lantmäteriet med ca 80 % och är idag bara ett fåtal per vecka. En stor andel av ansökningarna kommer från olika typer av konsultföretag och kommersiella fotografer. De privata har minskat mest.

Lantmäteriet bedömer att det föreslagna undantaget från kameraövervakningslagens tillämpningsområde kan komma att medföra en ökning av antalet ansökningar om tillstånd enligt lagen om skydd för geografisk information. Lantmäteriet har förstås en viss beredskap för att utöka personalstyrkan för hantering av denna ökning. Samtidigt kommer det ökande antalet faktiska drönanvändare även att öka antalet situationer där användaren underlåtit att ansöka om spridningstillstånd. För att motverka detta kommer det att krävas nya informationsinsatser även från Lantmäteriets sida.

Undantaget från lagens tillämpningsområde bör även gälla för myndigheter

Lantmäteriet avstyrker förslaget om att undantaget från lagens tillämpningsområde endast ska gälla för andra än myndigheter och menar att det föreslagna undantaget även ska gälla för alla myndigheter.

Lantmäteriet bedriver en verksamhet där drönanvändning i framtiden kan tänkas ge avsevärda effektivitets- och kostnadsmässiga fördelar för den samhällsbyggnadsroll som Lantmäteriet har. Lantmäteriet har ännu inte några konkreta planer, men i verksamhetsutvecklingsdiskussionerna tas frågan om drönanvändning allt oftare upp. Frågan är inte om, utan snarare när och på vilket sätt, Lantmäteriet kommer att utnyttja drönartekniken i sin förrättnings- och mättningsverksamhet samt för framtagande av geografiska data för kartframställning.

Att undantaget från lagens tillämpningsområde inte ska gälla för myndigheter förklaras i promemorian endast genom ett påstående under avsnitt 8.3 om att "*... tillståndsförfarandet inte bör vara ett lika stort problem för myndigheter*". En sådan motivering för en särlösning kan inte sägas vara tillräcklig och det saknas inte minst ett resonemang kring eventuella unika risker vid myndigheters användning av drönarteknik. Det som i promemorian, på sidan 23, anges om att tillståndsförfarandet tar tid, är förenat med en inte obetydlig avgift, kan hämma verksamhets- och teknikutvecklingen, osv., är enligt Lantmäteriets uppfattning lika relevant för myndigheter som för privata aktörer. De flesta myndigheter har idag dessutom mycket omfattande kunskaper om personuppgiftslagstiftningen och om vikten av att beakta den personliga integriteten. Myndigheterna lägger ner mycket stora resurser för att se till att verksamheten bedrivs i linje

med detta. Detta ingår som en självklar del i det sammanlagda myndighetsansvaret.

Förutom att det genom förslaget skapas en märklig situation där beaktande av integritetsfrågor formellt styrs genom olika förfaranden, beroende på om den aktiva parten är en myndighet eller inte, byggs det även upp en bild att myndigheterna generellt inte kan tillerkännas ett ansvar för att tillämpa personuppgiftslagen på ett korrekt sätt, utan är hänvisade till ett särskilt tillstånds- eller anmälningsförfarande. Detta ligger inte i linje med det förtroende som för myndighetsstyrningens del utgör ett grundläggande element i regeringens tillitsreform. En inbyggd skyldighet för myndigheterna att tillämpa ett tillstånds- och anmälningsförfarande kan komma att försvåra för en flexibel verksamhetsutveckling hos myndigheten.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Bengt Kjellson. I den slutgiltiga handläggningen har även deltagit chefsjuristen Tomas Öhrn, kart- och bildsekretessamordnaren Arne Bergquist och verksamhetsutvecklaren Asko Annala (föredragande i ärendet).

Bengt Kjellson

Asko Annala